

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΤΟ ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΠΡΩΤΟ ΤΜΗΜΑ**

Συνεδρίασε δημόσια στο ακροατήριό του, στις 3 Δεκεμβρίου 2024, με την ακόλουθη σύνθεση: Βασιλική Ανδρεοπούλου, Αντιπρόεδρος, Πρόεδρος του Τμήματος, Χριστίνα Κούνα (εισηγήτρια της υπόθεσης) και Άννα Παπαπαναγιώτου, Σύμβουλοι, Ηλίας Καμπίτσης και Κυριακή Βλαχέα, Πάρεδροι, οι οποίοι μετέχουν με συμβουλευτική ψήφο.

Γενικός Επίτροπος της Επικρατείας: Παραστάθηκε η Αντεπίτροπος της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο Ειρήνη Κατσικέρη, κωλυομένου του Γενικού Επιτρόπου της Επικρατείας.

Γραμματέας: Σταυρούλα Κοιλάκου.

Για να δικάσει την από 16.12.2019 έφεση (ΑΒΔ:/2022) των: α)..... του, κατοίκου Πειραιά (οδός), β) του, κατοίκου Πειραιά (οδός), γ) του, κατοίκου Αλίμου Αττικής (οδός), δ) του, κατοίκου Πειραιά (.....) και ε) του, κατοίκου Νέου Φαλήρου Αττικής (οδός.....), οι οποίοι παραστάθηκαν διά του πληρεξουσίου δικηγόρου Άγγελου Δημητρόπουλου (Α.Μ. Δ.Σ.Α. 17483),

Κατά του Ελληνικού Δημοσίου που εκπροσωπείται νόμιμα από τον Υπουργό Εθνικής Οικονομίας και Οικονομικών, ο οποίος παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ.1 του ν. 4700/2020 της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αικατερίνης Λημνιώτου,

Κατά της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, όπως εκπροσωπείται νόμιμα, η οποία παραστάθηκε διά δηλώσεως του άρθρου 231 παρ.1 του ν. 4700/2020 της Παρέδρου του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους Αικατερίνης Λημνιώτου και

Κατά της/.....11.2019 απόφασης επιβολής προστίμου του ασκούντος καθήκοντα Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου.

Κατά τη συζήτηση που ακολούθησε, το Δικαστήριο άκουσε:

Τον πληρεξούσιο δικηγόρο των εκκαλούντων, ο οποίος ζήτησε την παραδοχή της έφεσης. Και

Την Αντεπίτροπο της Επικρατείας στο Ελεγκτικό Συνέδριο, η οποία πρότεινε την παραπομπή της υπόθεσης στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά.

Μετά τη δημόσια συνεδρίαση, το Δικαστήριο συνήλθε σε διάσκεψη στην Αθήνα στις 18.3.2025 και σε τηλεδιάσκεψη, κατ' άρθρο 295 παρ. 2 του ν. 4700/2020, στις 27.3.2025.

Αφού άκουσε την εισήγηση της Συμβούλου Χριστίνας Κούνα,

Μελέτησε τα σχετικά έγγραφα και

Σκέφθηκε κατά το Νόμο,

Αποφάσισε τα ακόλουθα:

1. Η υπό κρίση έφεση παραπέμφθηκε προς εκδίκαση ενώπιον του Τμήματος τούτου με την 1006/2022 απόφαση του Δευτέρου Τμήματος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, βάσει των διατάξεων των άρθρων 24 παρ.1 και 2 του ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α'130), σε συνδυασμό με το άρθρο 3 παρ. 5 εδ. α του ν. 4700/2020 «Ενιαίο κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ολοκληρωμένο νομοθετικό πλαίσιο για τον προσυμβατικό έλεγχο, τροποποιήσεις στον Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, διατάξεις για την αποτελεσματική απονομή της δικαιοσύνης και άλλες διατάξεις» (Α' 127). Με την έφεση αυτή ζητείται η ακύρωση της/.....11.2019 απόφασης του ασκούντος καθήκοντα Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, με την οποία επιβλήθηκε, βάσει του άρθρου 71 παρ. 2 του ν. 4182/2013, διοικητικό πρόστιμο συνολικού ποσού 10.000 ευρώ, ισόποσα, στους εκκαλούντες, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του κοινωφελούς ιδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα», για παραβάσεις του α.ν. 2039/1939 και του ν. 4182/2013, οι οποίες διαπιστώθηκαν κατά τις διαχειριστικές χρήσεις 2008 έως 2013.

2. Το Σύνταγμα, όπως αναθεωρήθηκε με το από 6.4.2001 Ψήφισμα της Ζ' Αναθεωρητικής Βουλής των Ελλήνων, ορίζει στο άρθρο 98 παρ. 1 ότι «Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου ανήκουν ιδίως: α. Ο έλεγχος των δαπανών του Κράτους, καθώς και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται με ειδική διάταξη νόμου στο καθεστώς αυτό. β. (...) γ. Ο έλεγχος των λογαριασμών των δημοσίων υπολόγων και των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλων νομικών προσώπων, που υπάγονται στον προβλεπόμενο από το εδάφιο α' έλεγχο. δ. (...) στ. Η εκδίκαση διαφορών σχετικά (...) με τον έλεγχο των λογαριασμών του εδαφίου γ'. (...) 2. Οι αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου ρυθμίζονται και ασκούνται, όπως νόμος ορίζει». Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι το Ελεγκτικό Συνέδριο έχει ειδική δικαιοδοσία εκδίκασης διοικητικών διαφορών και συγκεκριμένα αυτών που προκύπτουν από την προσβολή πράξεων σχετικά με τον έλεγχο λογαριασμών δημοσίων υπολόγων, καθώς και υπολόγων ΟΤΑ και ΝΠΔΔ (ΕλΣυν Ολ. 717/2010, 1938/2005), για τη δε υπαγωγή των διαφορών αυτών στη δικαιοδοσία του δεν απαιτείται έκδοση νόμου, καθώς αυτή είναι πρωτογενής και πηγάζει από το Σύνταγμα. Αντίθετα, για την υπαγωγή στη δικαιοδοσία του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλων κατηγοριών διαφορών, πέραν των ενδεικτικώς απαριθμούμενων στο άρθρο 98 του Συντάγματος, απαιτείται ειδική νομοθετική πρόβλεψη, υπό την προϋπόθεση πάντως ότι δεν αφαιρείται δικαιοδοσία άλλων δικαστηρίων, κατά παράβαση συνταγματικών διατάξεων (ΕλΣυν Ολ. 1104/2007, 1334/2023 σκ. 9).

3. Περαιτέρω, στο άρθρο 94 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι στην αρμοδιότητα του Συμβουλίου της Επικρατείας και των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων υπάγονται οι διοικητικές διαφορές, όπως νόμος ορίζει, με την επιφύλαξη των αρμοδιοτήτων του Ελεγκτικού Συνεδρίου. Εξάλλου, με το ν. 1406/1983 (Α'182) που εκδόθηκε σε εκτέλεση της τελευταίας ως άνω συνταγματικής διάταξης υπήχθησαν στη δικαιοδοσία των τακτικών διοικητικών δικαστηρίων όλες οι διοικητικές διαφορές ουσίας (άρθρο 1 παρ. 1), μεταξύ των οποίων, σύμφωνα με την παρ. 5 του άρθρου 1 του ως άνω νόμου, η οποία προστέθηκε με την παρ.2 του άρθρου 51 του Ν.3659/2008 (Α'77) και τροποποιήθηκε με το άρθρο 48 παρ.4 του Ν.3900/2010 (Α'213), οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν την επιβολή αποκλειστικά και μόνο προστίμου και οι οποίες εκδικάζονται, ως διαφορές ουσίας, από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία.

4. Με το άρθρο 66 του ν.4055/2012 (Α' 51/12.3.2012), υπό τον τίτλο «Πράξεις επιβολής διοικητικών κυρώσεων» και έναρξη ισχύος, δυνάμει του άρθρου 113 του ως άνω νόμου, από 2.4.2012, ορίζεται ότι οι διαφορές που προκύπτουν από την έκδοση διοικητικών πράξεων, οι οποίες αφορούν στην επιβολή διοικητικών κυρώσεων, εκδικάζονται ως διαφορές ουσίας από τα κατά τόπον αρμόδια διοικητικά πρωτοδικεία, ως προς δε την προθεσμία άσκησης προσφυγής κατά των πράξεων αυτών, την προσωρινή δικαστική προστασία, την άσκηση ένδικων μέσων και κάθε θέμα που αφορά τη διαδικασία άσκησης και εκδίκασης της προσφυγής και έκδοσης της σχετικής απόφασης του δικαστηρίου εφαρμόζονται οι διατάξεις του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας. (παρ.1), μη εφαρμοζομένης της προηγούμενης παραγράφου α) στις κυρώσεις πειθαρχικού χαρακτήρα, β) στις διαφορές των περιπτώσεων η' και ι' της παρ. 1 του άρθρου 1 του ν. 702/1977 (Α' 268), γ) στις διαφορές που προκύπτουν από πράξεις επιβολής κυρώσεων τις οποίες εκδίδουν η Τράπεζα της Ελλάδος, η Επιτροπή Κεφαλαιαγοράς και οι ανεξάρτητες διοικητικές αρχές (παρ.2). Περαιτέρω, στην παρ. 14 του άρθρου 110 του εν λόγω νόμου, ορίζεται ότι η ισχύς του άρθρου 66 δεν καταλαμβάνει τις εκκρεμείς κατά την έναρξη ισχύος του παρόντος υποθέσεις και ότι από την έναρξη ισχύος του εν λόγω άρθρου καταργούνται α) οι διατάξεις των παραγράφων 4Α και 5 του άρθρου 1 του ν. 1406/1983 (Α' 182) και β) κάθε γενική ή ειδική διάταξη, η οποία ρυθμίζει διαφορετικά τα θέματα στα οποία το παρόν άρθρο αναφέρεται.

5. Από τις προαναφερόμενες διατάξεις συνάγεται ότι οι διοικητικές πράξεις οι οποίες εκδίδονται μετά την έναρξη ισχύος του ν. 4055/2012 (2.4.2012) και με τις οποίες επιβάλλονται διοικητικές κυρώσεις εν γένει, ιδίως δε χρηματικά πρόστιμα - [από την επιβολή, άλλωστε, των οποίων δημιουργούνται διαφορές ουσίας και υπό το προϋσχύσαν νομοθετικό καθεστώς (άρθρο 1 παρ. 5 του ν. 1406/1983, όπως είχε τροποποιηθεί)]-, υπόκεινται πλην των ως άνω ρητώς αναφερόμενων εξαιρέσεων, σε προσφυγή ουσίας ενώπιον του αρμόδιου διοικητικού πρωτοδικείου, κατ' ευθεία εφαρμογή της παρ. 1 του άρθρου 66 του ν. 4055/2012 (πρβλ. ΕλΣυν Ι Τμ. 1811/2019, βλ. ΣτΕ 620/2018, 1942/2016).

6. Ο ν. 4129/2013 Κύρωση του Κώδικα Νόμων για το Ελεγκτικό Συνέδριο, ο οποίος ίσχυε κατά το χρόνο έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης, όριζε στο άρθρο 1 τα εξής: « Αρμοδιότητες του Ελεγκτικού Συνεδρίου 1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο α) ... λ). Δικάζει τα ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά καταλογιστικών αποφάσεων του Υπουργού Οικονομικών εις βάρος εκκαθαριστών περιουσιών που περιέρχονται στο Δημόσιο λόγω κληρονομίας, κληροδοσίας ή δωρεάς, καθώς και εκτελεστών διαθηκών, με τις οποίες καταλείπονται στο Δημόσιο, στους Ο.Τ.Α. και σε λοιπά νομικά πρόσωπα, καθώς και σε κοινωφελή ιδρύματα ή σωματεία κληρονομίες ή κληροδοτήματα υπέρ δημόσιων ή κοινωφελών σκοπών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα άρθρα 32, 33, 35, 56, 82, 85 και 102 του α.ν. 2039/1939 (Α' 455)». Ήδη ισχύει ο ν. 4820/2021 «Οργανικός Νόμος του Ελεγκτικού Συνεδρίου και άλλες ρυθμίσεις» (Α' 130), ο οποίος στο άρθρο 8 ορίζει τα εξής « Δικαιοδοτικές αρμοδιότητες 1. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δικάζει, σύμφωνα με την περ. στ' της παρ. 1 του άρθρου 98 του Συντάγματος, τα ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά καταλογιστικών πράξεων ή αποφάσεων που εκδίδονται κατά τον έλεγχο των δημόσιων λογαριασμών και τη λογοδοσία των δημόσιων υπολόγων ή όσων εξομοιώνονται από τον νόμο με αυτούς: (α) ... (ζ) ... 2. Το Ελεγκτικό Συνέδριο δικάζει επίσης: (α) ... (γ) Ένδικα βοηθήματα και μέσα κατά πράξεων καταλογισμού που εκδίδονται από τον Υπουργό Οικονομικών σε βάρος εκκαθαριστών περιουσίας ή εκτελεστών διαθήκης για έλλειμμα ή ζημία σε περιουσία που καταλείπεται υπέρ φορέα της Γενικής Κυβέρνησης, ή κοινωφελούς ιδρύματος ή σωματείου με κοινωφελή σκοπό (άρθρο

31 του ν. 4182/2013, Α' 185). ... 5. Στην αρμοδιότητα του Ελεγκτικού Συνεδρίου υπάγεται και κάθε διαφορά συναφής με αυτές που αναφέρονται στις παρ. 1 έως 4, η οποία υπάγεται στη δικαιοδοσία του με βάση διάταξη νόμου». Εξάλλου, ο ν. 4700/2020 «Ενιαίο Κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (...)» (Α' 127) ορίζει στο άρθρο 6 ότι «1. (...) 2. Οι διαφορές που ανήκουν στη δικαιοδοσία της διοικητικής δικαιοσύνης παραπέμπονται, με απόφαση οποιουδήποτε σχηματισμού επιληφθεί αυτών, στο Συμβούλιο της Επικρατείας ή στο αρμόδιο διοικητικό δικαστήριο. (...)»

7. Περαιτέρω, ο α.ν. 2039/1939 (Α' 455), όπως ίσχυε έως την κατάργησή του με τη διάταξη του άρθρου 82 (παρ. 8) του ν. 4182/2013 (Α' 185, με έναρξη ισχύος από 11-11-2013), όριζε τα εξής: στο άρθρο 1 ότι «Κοινωφελής σκοπός κατά την έννοιαν του παρόντος είναι κατ' αντίθεσιν προς τον ιδιωτικόν πας κρατικός, θρησκευτικός, φιλανθρωπικός εν γένει δ' επωφελής εις το κοινόν εν όλω ή εν μέρει σκοπός», στο άρθρο 32 ότι «1. Ο Υπουργός των Οικονομικών λαμβάνων γνώσιν της διαχειρίσεως καταλογίζει εις βάρος του εκκαθαριστού, (...) πάσαν επελθούσαν προφανώς εις την περιουσίαν εκ δόλου ή βαρείας αμελείας η εκ διαχειρίσεως και διαθέσεως της περιουσίας παρά τας διατάξεις του παρόντος Νόμου ζημίαν, (...) 2. Ο καταλογισμός ενεργείται μετά σύμφωνον γνωμοδότησιν Επιτροπής ελέγχου λογοδοσιών (...) 3. Κατά των πράξεων καταλογισμού (...) επιτρέπεται το ένδικον μέσον της εφέσεως ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου (...)», στο άρθρο 95 ότι «1. «Περιουσία διατιθέμενη (...) διά διατάξεως τελευταίας βουλήσεως προς εκπλήρωσιν (...) κοινωφελούς σκοπού εκ των εν άρθρω 1 του παρόντος, η εκτέλεσις του οποίου ανατίθεται διά συστατικής πράξεως εις (...) συνιστώμενα το πρώτον νομικά πρόσωπα (...) συνιστά ίδρυμα διοικούμενον κατά τα εν τη συστατική πράξει οριζόμενα», στο άρθρο 96 «1. Περιουσία διατιθέμενη κατά τα εν τω ανωτέρω άρθρω προς εκπλήρωσιν του ειδικού κοινωφελούς σκοπού, η εκτέλεσις το οποίου ανατίθεται διά της συστατικής πράξεως εις υφιστάμενα ιδρύματα, σωματεία, πάσης φύσεως οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης, νομικά πρόσωπα κλπ., άνευ ειδικότερου καθορισμού τρόπου διοικήσεως, αποτελεί κεφάλαιον αυτοτελούς διαχειρίσεως, διακεκριμένης της λοιπής περιουσίας αυτών (...)», στο άρθρο 97 παρ.2 «Κοινωφελή ιδρύματα (...) συνιστώμενα διά διατάξεων τελευταίας βουλήσεως (...) υπάγονται εις την κατά τον παρόντα Νόμον εποπτείαν του Υπουργείου Οικονομικών», στο άρθρο 102 ότι «1. Ουδεμία μεταβολή ούτε μεταφορά πιστώσεων από κεφαλαίου εις κεφάλαιον και από άρθρου εις άρθρον επιτρέπεται εις τον προϋπολογισμόν άνευ προηγουμένης εγκριτικής αποφάσεως του Υπουργού των Οικονομικών. 2. Ουδεμία δαπάνη εις βάρος των ιδρυμάτων επιτρέπεται άνευ προηγουμένης αναγραφής της εν τω εγκεκριμένω κατά τ' ανωτέρω προϋπολογισμό. 3. Πάσα δαπάνη ενεργουμένη παρά τας διατάξεις του παρόντος ή της συστατικής πράξεως ή του οργανισμού ή άνευ εγκεκριμένου προϋπολογισμού ή καθ' υπέρβασιν των εν τω προϋπολογισμό αναγραφόμενων πιστώσεων βαρύνει αλληλεγγύως τους εντειλαμένους την δαπάνην διοικητάς και διαχειριστάς του ιδρύματος, καταλογίζεται δε διά πράξεως του Υπουργού των Οικονομικών, εφαρμοζομένων αναλόγως των διατάξεων των άρθρ.32, 33 και 82 του παρόντος. ...» και στο άρθρο 140 ότι: «1. Δημόσιοι, δημοτικοί και κοινοτικοί υπάλληλοι, συμμετέχοντες ως εκ της υπηρεσίας των εις την εξακρίβωσιν ή εκκαθάρισιν των περιεχομένων εις το Κράτος ή κοινωφελή ιδρύματα και σκοπούς κληρονομιών, κληροδοσιών και δωρεών ή εις ους ανατίθενται καθήκοντα εκκαθαριστού κατά το άρθρο 8 του παρόντος, υπάγονται εις την πειθαρχικήν εξουσίαν του Υπουργού των Οικονομικών, δυνάμενου να επιβάλη μετά προηγούμενην γνωμοδότησιν του Σ.Ε.Κλ. και πρόσκλησιν εις απολογία, εν μη

εκπληρώσει των υπό του παρόντος Νόμου επιβαλλομένων καθηκόντων των ή εν αμελεί εκπληρώσει αυτών, πειθαρχικών πρόστιμον (...) 2. Εκτελεσταί διαθηκών, διαχειρισταί και Διοικηταί περιουσιών, διεπομένων υπό του παρόντος Νόμου, μη παρέχοντες τα υπό του Νόμου τούτου προβλεπόμενα στοιχεία της διαχειρίσεως αυτών, μη υποβάλλοντες τους προϋπολογισμούς και απολογισμούς εντός των νομίμων προθεσμιών, αρνούμενοι να υποβληθώσιν εις έλεγchon ή άλλην εξέταση, διατασσομένην υπό του Υπουργού των Οικονομικών ή να παράσχωσι πληροφορίας περί της οικονομικής καταστάσεως των κοινωφελών ιδρυμάτων και περιουσιών, μη τηρούντες τα υπό του παρόντος Νόμου και των εκδοθησομένων Β.Δ./των καθοριζόμενα βιβλία και εν γένει μη συμμορφούμενοι προς τας διατάξεις των συστατικών πράξεων, του παρόντος Νόμου και των προς εκτέλεσιν τούτου εκδιδομένων Β.Δ./των, τιμωρούνται ανεξαρτήτως της υποχρεώσεως αυτών προς ανόρθωσιν της προξενθείσης ζημίας και ασχέτως πάσης ποινικής ευθύνης ή άλλης συνεπείας κατά τους κείμενους Νόμους διά πειθαρχικού προστίμου 50.000 – 250.000 δραχμών, επιβαλλομένου κατά την αυτήν ως άνω διαδικασίαν υπό του Υπουργού των Οικονομικών [όπως το ποσό του προστίμου είχε αναπροσαρμοσθεί με τη διάταξη του άρθρου μόνου της υπ' αριθμ.1138971/2744/Α4001/ΠΟΛ.1317/11-12-1995/19.1.1996 απόφασης του Υπουργού Οικονομικών, Φ.Ε.Κ. Β'28/1996] (...)).».

8. Εξάλλου, με τον ν. 4182/2013 «Κώδικας κοινωφελών περιουσιών, σχολαζουσών κληρονομιών και λοιπές διατάξεις» (Α'185), με το άρθρο 82 (παρ.8) του οποίου καταργήθηκε από την έναρξη ισχύος του ο ως άνω α.ν. 2039/1939, θεσμοθετήθηκε ένα ενιαίο νομικό πλαίσιο για τις κοινωφελείς περιουσίες, στο οποίο περιλαμβάνονται ρυθμίσεις και για τις σχολάζουσες κληρονομίες, με σκοπό, σύμφωνα με την αιτιολογική έκθεση, τον εκσυγχρονισμό του πλαισίου εντοπισμού και αξιοποίησης των κληρονομιών αυτών (βλ. αιτιολογική έκθεση του νόμου). Ειδικότερα, στο άρθρο 1 προβλέπεται ότι «Για την εφαρμογή των διατάξεων του παρόντος κώδικα νοούνται ως: 1. «Κοινωφελής περιουσία»: το σύνολο των περιουσιακών στοιχείων που διατίθενται με κληρονομιά, κληροδοσία ή δωρεά υπέρ του Δημοσίου ή νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή για κοινωφελή σκοπό (...) », στο άρθρο 31 παρ. 4 και 5 ορίζεται ότι « 4. Αν από τον έλεγχο διαπιστωθούν ελλείμματα, υπό την έννοια των άρθρων 40 επ. του ν. 2362/1995 (Α' 247), εφαρμόζονται οι διατάξεις για τους δημόσιους υπόλογους. Κάθε ζημιά που προκλήθηκε από τη διαχείριση και διάθεση της περιουσίας κατά παράβαση των όρων της συστατικής πράξης και των διατάξεων του παρόντος Κώδικα, καταλογίζεται εντόκως, αν συντρέχει δόλος ή βαριά αμέλεια, με αιτιολογημένη απόφαση της αρμόδιας αρχής. 5. Κατά της πράξης καταλογισμού, η οποία κοινοποιείται στον υπόχρεο, χωρεί έφεση στο Ελεγκτικό Συνέδριο, σύμφωνα με τη διάταξη του άρθρου 81 του ν. 4129/2013 (Α' 52), κατά τα λοιπά δε εφαρμόζονται οι διατάξεις του νόμου αυτού.(...)», στο άρθρο 50 ορίζεται ότι « 1. Περιουσία, η οποία διατίθεται σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 1 του παρόντος αποτελεί ίδρυμα που διοικείται σύμφωνα με όσα προβλέπονται στη συστατική πράξη, όταν η εκτέλεση του κοινωφελούς σκοπού ανατίθεται σε φυσικά πρόσωπα ή σε νομικά πρόσωπα που συνιστώνται με αυτήν. Ομοίως αποτελεί αυτοτελές ίδρυμα η διάθεση περιουσίας σε υφιστάμενα νομικά πρόσωπα για κοινωφελείς σκοπούς, όταν ορίζεται ιδιαίτερος τρόπος διοίκησης της (...) », στο άρθρο 60 ορίζεται ότι «1. Δεν επιτρέπεται καμία μεταβολή, ούτε μεταφορά πιστώσεων, από κεφάλαιο σε κεφάλαιο ή από άρθρο σε άρθρο του προϋπολογισμού ιδρύματος, χωρίς προηγούμενη έγκριση της αρμόδιας αρχής. Κατ' εξαίρεση μπορεί η αρμόδια αρχή να εγκρίνει, μέσα σε προθεσμία δεκαπέντε (15) ημερών από την

υποβολή σχετικού αιτήματος, την πληρωμή δαπάνης πέραν των προβλέψεων του προϋπολογισμού, η οποία προέκυψε από λόγους ανωτέρας βίας ή απρόβλεπτων αναγκών προς εξυπηρέτηση του σκοπού τους. Η άπρακτη πάροδος της ανωτέρω προθεσμίας θεωρείται ως έγκριση της πληρωμής. 2. Δεν επιτρέπεται καμία δαπάνη σε βάρος των ιδρυμάτων, χωρίς προηγούμενη αναγραφή στον εγκεκριμένο προϋπολογισμό, εκτός αν αφορά την εξόφληση κάθε είδους χρεών προς το Δημόσιο. 3. Κάθε δαπάνη, που ενεργείται κατά παράβαση των διατάξεων του παρόντος Κώδικα και των κανονιστικών πράξεων που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση του ή της συστατικής πράξης ή του οργανισμού ή χωρίς την έγκριση του προϋπολογισμού ή με υπέρβαση των πιστώσεων που αναγράφονται σε αυτόν, βαρύνει αλληλεγγύως και εις ολόκληρον τους διοικητές ή διαχειριστές, που έδωσαν εντολή για τη δαπάνη και καταλογίζεται με πράξη της αρμόδιας αρχής, μετά από έλεγχο από Οικονομικό Επιθεωρητή ή ελεγκτικό γραφείο του άρθρου 21 και γνώμη του Συμβουλίου (...) Κατά τα λοιπά εφαρμόζονται αναλόγως οι διατάξεις των παραγράφων 4 και 5 του άρθρου 31.», στο άρθρο 71 ορίζεται ότι: «1.... 2. Πρόστιμο μέχρι δέκα χιλιάδες (10.000) ευρώ επιβάλλεται: α) Σε εκτελεστές διαθηκών, διαχειριστές, κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών, διοικητές ιδρυμάτων, ή περιουσιών, που διέπονται από τον παρόντα νόμο, οι οποίοι δεν παρέχουν τα προβλεπόμενα από αυτόν στοιχεία της διαχείρισής τους ή δεν υποβάλλουν τον προϋπολογισμό και απολογισμό μέσα στις νόμιμες προθεσμίες ή αρνούνται να υποβληθούν σε έλεγχο ή εξέταση, που διατάσσεται από την αρμόδια αρχή ή δεν υποβάλλουν σχετική έκθεση ή δεν παρέχουν πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση των κοινωφελών ιδρυμάτων και περιουσιών ή δεν τηρούν τα απαραίτητα βιβλία ή δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του κώδικα και των συστατικών πράξεων. (...) 3. ... Τα πρόστιμα επιβάλλονται από την αρμόδια αρχή, μετά από γνώμη του Συμβουλίου, βεβαιώνονται από τον Διευθυντή Δ.Ο.Υ. του τόπου όπου έγινε η επίδοση της κλήσης και εισπράττονται ως δημόσιο έσοδο σύμφωνα με τις διατάξεις του ΚΕΔΕ. 4. Το πρόστιμο επιβάλλεται ανεξάρτητα από την υποχρέωση για ανόρθωση της ζημίας, που προξένησαν και ανεξάρτητα από ενδεχόμενη ποινική ευθύνη τους», ενώ στο άρθρο 102 ότι «Η ισχύς των άρθρων 1 έως 82 αρχίζει δύο μήνες από τη δημοσίευση του παρόντος Κώδικα στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Η ισχύς των λοιπών άρθρων του παρόντος αρχίζει από τη δημοσίευση του στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως...». Από την αιτιολογική έκθεση του ν. 4182/2013 προκύπτει ότι στο άρθρο 71 « (...) προβλέπονται οι διοικητικές ποινές (πρόστιμο) που επιβάλλονται σε εκτελεστές διαθηκών, διαχειριστές, κηδεμόνες σχολαζουσών κληρονομιών, διοικητές ιδρυμάτων ή περιουσιών, για διάφορες παραβάσεις (μη παροχή στοιχείων διαχείρισης, μη υποβολή προϋπολογισμού και απολογισμού μέσα στις νόμιμες προθεσμίες, κ.ο.κ.), (...)».

9. Σύμφωνα με τις προαναφερόμενες διατάξεις στους διοικητές ιδρυμάτων ή περιουσιών, μεταξύ άλλων προσώπων, εάν υποπέσουν στις παραβάσεις οι οποίες προβλέπονται στις διατάξεις των άρθρων 140 (παρ.2) του α.ν. 2039/1939 και 71 (παρ. 2) του ν. 4182/2013, επιβάλλεται, ανεξάρτητα από την υποχρέωση που υπέχουν οι ίδιοι για ανόρθωση τυχόν ζημίας που προξένησαν, η διοικητική κύρωση του προστίμου. Ειδικότερα το πρόστιμο επιβάλλεται στις όμοιες περιπτώσεις παραβάσεων που προβλέπουν οι διατάξεις αυτές, στους διοικητές ιδρυμάτων ή περιουσιών, μεταξύ άλλων προσώπων, οι οποίοι δεν παρέχουν τα προβλεπόμενα από το νόμο στοιχεία της διαχείρισής τους ή δεν υποβάλλουν τον προϋπολογισμό και απολογισμό μέσα στις νόμιμες προθεσμίες ή αρνούνται να υποβληθούν σε

έλεγχο ή εξέταση, που διατάσσεται από την αρμόδια αρχή ή δεν υποβάλλουν σχετική έκθεση ή δεν παρέχουν πληροφορίες για την οικονομική κατάσταση των κοινωφελών ιδρυμάτων και περιουσιών ή δεν τηρούν τα απαραίτητα βιβλία ή δεν συμμορφώνονται με τις διατάξεις του κώδικα και των συστατικών πράξεων. Η πράξη με την οποία επιβάλλεται το πρόστιμο αυτό δεν αποτελεί πράξη καταλογισμού, σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 περιπτ. λ του ν. 4129/2013 και 8 παρ.2 περιπτ. γ του ν. 4820/2021 (σκέψη 6), σε συνδυασμό με τις διατάξεις των άρθρων 32 παρ.1 και 102 του α.ν. 2039/1939 καθώς και 31 παρ.4 και 5 και 60 του ν. 4182/2013 (σκέψεις 7-8). Επιπλέον, το ίδιο πρόστιμο, το οποίο επιβάλλεται για τις προβλεπόμενες στις διατάξεις των άρθρων 140 α.ν. 2039/1939 και 71 (παρ. 2) του ν. 4182/2013 ως άνω παραβάσεις δεν αποτελεί πειθαρχική ποινή σε αντιδιαστολή με το πρόστιμο που επιβάλλεται, κατά τη ρητή διατύπωση της παραγράφου 1 του τελευταίου αυτού άρθρου, στους δημοσίους υπαλλήλους ή υπαλλήλους νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, που συμμετέχουν λόγω της υπηρεσίας τους στην εξακρίβωση ή στην εκκαθάριση των κοινωφελών περιουσιών, όπως και σε εκείνους που ασκούν προσωρινή διοίκηση (ΔεφΑθ 3788/2019, ΔΠρΑθ 5438/2024, 5437/2024).

10. Στην υπό κρίση υπόθεση από τα στοιχεία του φακέλου αποδεικνύονται τα ακόλουθα: Με το/..... βασιλικό διάταγμα (Α'180) εγκρίθηκε η σύσταση, δυνάμει της από ιδιόγραφης διαθήκης της, του κοινωφελούς ιδρύματος με την επωνυμία «Ίδρυμα» για την εκτέλεση φιλανθρωπικών, μορφωτικών και ευαγών εν γένει σκοπών υπέρ της Νήσου, με προτεραιότητα την κοινότητα «.....», ορίστηκε δε ότι το Ίδρυμα αυτό αποτελεί νομικό πρόσωπο ιδιωτικού δικαίου που υπάγεται στην εποπτεία και τον έλεγχο των Υπουργών Οικονομικών, Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων και Κοινωνικής Πρόνοιας και διέπεται, ως προς τη λειτουργία του, από τις διατάξεις της ανωτέρω συστατικής πράξης (διαθήκης), του α.ν. 2039/1939 και των σε εκτέλεση αυτού εκδοθέντων διαταγμάτων, καθώς και του κυρωθέντος με το ίδιο ως άνω διάταγμα Οργανισμού του Ιδρύματος. Κατόπιν ελέγχου στη διαχείριση του Ιδρύματος για τις χρήσεις 2008 – 2013, η οποία διενεργήθηκε από υπαλλήλους της Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου στον νομό, συντάχθηκε η από Έκθεση Αποτελεσμάτων Ελέγχου, η οποία οριστικοποιήθηκε με το .../57180/ΔΕΕΕ/..... έγγραφο της Διεύθυνσης Εκτάκτων και Ειδικών Ελέγχων του Υπουργείου Οικονομικών. Στη συνέχεια, με βάση την προαναφερόμενη Έκθεση Ελέγχου και κατόπιν της από σχετικής γνωμοδότησης του Συμβουλίου Κοινωφελών Περιουσιών της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου (αριθμ. πρακτικό της/.....2019 συνεδρίασης) με την οποία το Συμβούλιο αυτό γνωμοδότησε υπέρ της επιβολής προστίμου, εκδόθηκε η ήδη προσβαλλόμενη/7.11..... απόφαση του ασκούντος καθήκοντα Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, με την οποία επιβλήθηκε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 71 παρ. 2 του ν. 4182/2013, πρόστιμο συνολικού ποσού 10.000 ευρώ ισόποσα σε βάρος των εκκαλούντων, μελών του Διοικητικού Συμβουλίου του Ιδρύματος, κατά την ως άνω ελεγχόμενη χρονική περίοδο, για όλες τις παραβάσεις της σχετικής νομοθεσίας (α.ν. 2039/1939) κατά τις αντίστοιχες διαχειριστικές χρήσεις οι οποίες διαπιστώθηκαν. Συγκεκριμένα, η επιβολή του προστίμου αφορούσε στις ακόλουθες παραβάσεις : 1) Εκπρόθεσμη υποβολή των ετήσιων προϋπολογισμών, αποκλίσεις σε σχέση με τα στοιχεία του απολογισμού. 2) Μη τήρηση προϋπολογισθέντων ορίων ανά Κεφάλαιο και Άρθρο Εξόδου. 3) Εκτέλεση δαπανών, οι οποίες εμπίπτουν στους γενικούς σκοπούς του ιδρύματος, χωρίς όμως να τηρείται σχετικό άρθρο στους εγκεκριμένους προϋπολογισμούς του.

4) Υπόλοιπο σε μετρητά στα χέρια του Διαχειριστή (Ταμία). 5) Μη τήρηση του Βιβλίου Ειδικών Σκοπών. 6) Μη ορθή τήρηση ταμειακής διαχείρισης. 7) Δεν προκύπτει η λειτουργία μηχανισμού ελέγχου νομιμότητας από τη διοίκηση ως προς τις δαπάνες που διενεργούνται. 8) Μη ικανοποιητική αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του ιδρύματος 9) Μη εκπλήρωση του ειδικού σκοπού κατ' άρθρο 2 περ. 1 του Οργανισμού του Ιδρύματος για την ανέγερση στην Κοινότητα Πυλών Σχολής στη μνήμη της μητέρας της διαθέτιδος. 10) Μη ικανοποιητική παρακολούθηση από τη διοίκηση του Ιδρύματος της τήρησης της εναρμόνισης των σκοπών του Φιλανθρωπικού και Μορφωτικού Ομίλου «.....» με τους σκοπούς του Ιδρύματος, βάσει των άρθρων 2 και 6 της συστατικής πράξης αυτού (επιχορηγήσεις του Ομίλου χωρίς προηγούμενη έγκριση του Διοικητικού Συμβουλίου ή χωρίς αναφορά στις σχετικές αποφάσεις του είδους της δαπάνης που θα καλυφθεί, απόδοση επιχορηγήσεων χωρίς απόδειξη κατάθεσης σε τραπεζικό λογαριασμό του Ομίλου). 11) Μη τήρηση των προβλεπομένων διαδικασιών για την εκτέλεση του σκοπού του άρθρου 2 περ. 3 του Οργανισμού «προικοδότηση νεανίδων». 12) Έλλειψη σαφώς καθορισμένου πλαισίου για την εκτέλεση του σκοπού του άρθρου 2 περ. 4 του Οργανισμού «οικονομική ενίσχυση απόρων ασθενών».

11. Με τα δεδομένα αυτά και σύμφωνα με όσα έγιναν δεκτά στις προηγούμενες σκέψεις, με την προσβαλλόμενη/..... απόφαση του ασκούντος καθήκοντα Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου επιβλήθηκε στους εκκαλούντες, μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου του «Ιδρύματος», διοικητικό χρηματικό πρόστιμο, βάσει του άρθρου 71 παρ. 2 του ν. 4182/2013, για παραβάσεις των σχετικών με τη λειτουργία του ιδρύματος νομοθετημάτων (α.ν. 2039/1939 και 4182/2013), οι οποίες διαπιστώθηκαν κατά τις αντίστοιχες ως άνω διαχειριστικές χρήσεις. Συνεπώς, η προσβαλλόμενη αυτή πράξη δεν αποτελεί πράξη καταλογισμού για έλλειμμα ή ζημία, η οποία προβλέπεται σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 32 και 102 παρ. 3 του α.ν. 2039/1939 καθώς και 31 παρ. 4 και 5 και 60 παρ.3 του ν. 4182/2013 και υπόκειται στο ένδικο βοήθημα της έφεσης ενώπιον του Ελεγκτικού Συνεδρίου σύμφωνα με τις διατάξεις των άρθρων 1 περιπτ. λ του ν. 4129/2013 και 8 παρ.2 περιπτ. γ του ν. 4820/2021 (σκέψη 6). Επομένως το Δικαστήριο κρίνει ότι στην προκειμένη υπόθεση, η αμφισβήτηση του κύρους της προσβαλλόμενης/..... απόφασης του ασκούντος καθήκοντα Συντονιστή της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου, δημιουργεί διοικητική διαφορά ουσίας, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 66 παρ. 1 του ν. 4055/2012, η οποία υπάγεται στη δικαιοδοσία του κατά τόπο αρμοδίου Διοικητικού Πρωτοδικείου.

12. Κατόπιν τούτων το κρινόμενο ένδικο βοήθημα, το οποίο έχει χαρακτήρα προσφυγής ουσίας, υπάγεται για εκδίκαση στο κατά τόπο αρμόδιο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά, στην Περιφέρεια του οποίου εδρεύει η Αρχή έκδοσης της προσβαλλόμενης πράξης, σύμφωνα με το άρθρο 1 του π.δ/τος 143/2010 περί «Οργανισμού της Αποκεντρωμένης Διοίκησης Αιγαίου» (Α'236). Συνεπώς, το υπό κρίση ένδικο βοήθημα πρέπει να παραπεμφθεί, κατ' άρθρο 6 παρ. 2 του ν. 4700/2020, σε συνδυασμό με τη διάταξη του άρθρου 7 παρ. 1 του Κώδικα Διοικητικής Δικονομίας (ν. 2717/1999, Α'97) στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά.

Για τους λόγους αυτούς

Παραπέμπει την από 16.12.2019 έφεση των: α) του β).....του γ) του δ) του και ε) του στο Διοικητικό Πρωτοδικείο Πειραιά.

Απόφαση 757/2025

Κρίθηκε και αποφασίστηκε στην Αθήνα στις και σε τηλεδιάσκεψη μέσω της δημόσιας υπηρεσίας e-presence.gov.gr. στις

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

ΒΑΣΙΛΙΚΗ ΑΝΔΡΕΟΠΟΥΛΟΥ

Η ΕΙΣΗΓΗΤΡΙΑ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΧΡΙΣΤΙΝΑ ΚΟΥΝΑ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΙΛΑΚΟΥ

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο ακροατήριο του Πρώτου Τμήματος στις

Ο ΠΡΟΕΔΡΕΥΩΝ ΣΥΜΒΟΥΛΟΣ

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΪΛΗΣ

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

ΣΤΑΥΡΟΥΛΑ ΚΟΙΛΑΚΟΥ